

PROGETU IMOI ETOTU 2

Contu de forreda: Sa cundanna e sa maledizioni de sa pana.

Unu merì apu domandau a ajaja de mi contai ita fadiat candu fiat una pipia comentu de mei.

“E ita ti potzu nai? Candu fia piciochedda fadia sèmpiri is trabballus de domu. Fadia su pani, tessia cun su trebaxu, fadia sa cosa de papai. Chi bolis ti contu de candu andaiaus a frùmini a sciacuai s’arrobba.” “A frùmini a sciacuai s’arrobba?” “Ellus, non teniaus sa lavatrice”!

Fiat prus bellu aici. Is pipius fiant prexaus candu ddis narànt chi su mangianu apustis si ndi depiant sciadai a chitzi po andai a frùmini, ca sciant chi at a essi stètia una dì de festa. A s’orbescidroxu, is fèminas si poniant unu strexu in conca prenu de arrobba de sciacuai e andànt a s’arriu Mannu. Onniuna teniat sa pedra sua po scudi s’arrobba, invècias calincun’àtera si portàt sa taba de linna de domu. Cun is gunneddas pinnicadas asuba de is genugus sciundiant, scudiant e trociant s’arrobba fintzas a candu non fiat bianca che su lati. Calincuna borta po scudi is lentzulus de linu imperànt unu matzucu.

In su mentris chi sciacuànt, contànt segretus, crastulànt o cantànt. Nosu pipius giogaiaus, e a bortas calincuna fèmina po si fai a timì si contàt de mortus, fantàsimas o de genti mala.

Nci fiat calincuna chi contàt sèmpri sa matessi stòria; chi a frùmini non depiaiaus andai mai a solas, pruschetotu innantis de s’orbescidroxu, poita podiaus atobiai is panas, is ànimas de is fèminas mortas donendi a su mundu unu pipiu, chi fiant cundannadas a scacuai s’arroba ònnia noti po seti annus, poita iant lassaus a solus is pipius. Candu orbesciat, issas sparessiant, ma chi dd’as atobiaiaus non ddas depiaiaus strobba in nisciuna manera, nì depaiaus chistionai cun issas, oghinou iant a ai dèpiu torrai a inghitzai su trabballu e s’iant a ai maledixu.

Oh, deu timia, timia meda, chi puru arria. Fintzas a candu no ia biu cun is ogus mius ita fiat acuntèssiu a tzia Filumena, una fèmina chi bivia a sola in una domixedda innoi acanta, chi teniat unu marcu mannu in sa trempa chi circàt de cuai cun su mucadori.

Filla de una maista chi beniat de sa tzitadi, candu fiat giòvuna non creiat a nisciuna de custas paristòrias chi si contànt in sa bidda. Antzis, arriat de is àteras piciochas, poita fiant tontas e creiant a totu. Pentzendi de essi scadralluta meda, una dì si ndi fiat pesada a de noti ca boliat arribbai po prima a frùmini, po ndi pigai sa pedra prus bella. Candu fiat lòm pia a s’arriu Mannu iat intèndiu sonu de àcua e sa boxi de una piciocha chi cantàt custa anninnia:

PROGETU IMOI ETOTU 2

Drommi prenda de oru

Non pràngiast filla de coru

Mamma tua est innoi

Tui ses su soli de sa domu

Ninna nanna prenda de oru.

Filumena si fiat acostada po biri chini fiat cantendi, e iat agatau una picioca chi sciacuàt s'arrobba de unu pipieddu pitiu. Non dda bidiat beni meda, ca fiat scuru, ma ddi parriat de non dda connosci.

Aici, unu pagheddu arrennegada poita dd'iat furau sa pedra chi boliat issa, dd'iat nau:

“eh, ita est, timiast chi ti furànt sa pedra, ca s'est benida aici a chitzi?”

S'àtera fiat abarrada citida e iat sighiu su trabballu suu.

Filumena si fiat pesada sa gunnedda fintzas a is genugus, e iat biu chi s'àtera fèmina teniat puru sa taba po sciacuai.

“scusa-mì, mi dda imprestas sa taba candu as acabbau, ca mi dda seu scarèschia in domu?” dd'iat domandau.

Issa si dd'iat scurta e fiat circa de ddi ferri a faci.

“ita manera!” iat nau Filumena.

Apustis sa fèmina iat inghitzau a scudi s'arrobba cun su matzucu.

“scusa-mì, mi ddu imprestas su matzucu ca dd'apu scarèschiu in domu?” iat domandau Filumena cun unu arrisixeddu.

Ma issa no iat arrespostu.

Intzandus Filumena, unu pagu inchieta, si fiat acostada e dd'iat nau:

“oh, la ca gei dd'as tenis sa boxi po arrespundi, e bella puru!”

S'àtera intzandus si ndi fiat pesada e dd'iat scurtu su matzucu a faci, ingollendi-dda.

“As firmau su trabballu e sa pentèntzia mia! Chi abarris a sola po sèmpri, bai in malora, maradita siast!” dd'iat tzerriau cun una boxi de s'inferru. E si ndi fiat andada prangendi.

Filumena fiat abarrada firma, chena de si movi. Si fiat tocada sa cara prena de sànguini, si fiat abasciada po ndi boddiri su matzucu, e sceti in cussu momentu si ndi fiat acatada chi non fiat unu matzucu de linna, ma unu ossu de una camba. Nci dd'iat scavua atesu e si fiat posta a curri fintzas a bidda. Una borta arribbada a domu, si fiat crocada e fiat abarrada totu sa noti tremi tremi, sighendi a arripiti fintzas a su mangianu apustis: “Oh deus, oh deus, oh deus!”

Cussu mangianu, candu iat abertu sa genna de domu, sa mamma de Filumena iat agatau una taba de linna po sciacuai s'arrobba e un'ossu de una camba de òmini. E candu Filumena si fiat castiàt in su sprigu, iat biu su trincu in sa cara, parriat chi portàt un'àtera buca in sa trempa.

PROGETU IMOI ETOTU 2

De sa dì non fiat prus torrada a sciacuai s'arrobba in frùmini. E, a dolu mannu, nemus dd'iat bòfia nai cojai po cussu marcu chi teniat in sa faci.

Fiat sa soledadi, sa maledizioni de sa pana chi Filumena iat strobba.

“A primu morriant fèminas meda fadendi nasci is pipius, e duncas si costumànt a biri is panas” iat nau ajaja pesendi-sì de sa cadira e andendi a pigai calincuna cosa de su cadàsciu.

At pigau un'agu, filu, un'arrogu de pannu, una pariga de ferrus e unu pètini.

Custas cosas ddas ponaius aintru de su baulu de sa fèmina morta donendi a su mundu su pipiu; aciungiaiaus fintzas unu matzu de pilus de su babbu de su pipiu. Aici s'ànima de sa fèmina abarrada cosendi s'ammanitzu de su pipiu e no andàt a sciacuai a frùmini.

“Ajaja, ma tui nci creis a custas cosas?”

Issa si fiat pinnicada sa màniga de sa camisedda. Teniat unu marcu longu longu chi andàt de sa manu a su cuidu chi no ia mai biu. Dd'apu castiada atzicau, e apustis apu cumprèndiu: iat atobiau una de cussas animas in frùmini, e fortzis fia deu sa maledizioni de sa pana?

Chi atòbias una pana tui puru, imoi ddu sciis ita depis fai. Non ti firmis a sciacuai s'arrobba, fui-tì chena de nai unu fueddu. O a su mancu circa de no andai a frùmini innantis de s'orbescidroxu.

Comenti? Non andas a frùmini a sciacuai s'arrobba? Ah, est berus, sa lavatrice! Maradita siat!